

Kolding Kommune
Nanna Winbladh

Kystdirektoratet
J.nr. 24/06147-7
Ref. Martin Kangas
Christensen
01-10-2024

Dispensation til formidlingspæle og formidlingsbænk inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til at opsætte formidlingspæle og en formidlingsbænk inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 37a og 145a, Sdr. Stenderup By, Sdr. Stenderup, Kolding Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Med udgangspunkt i det rige fugleliv og respekt for det smukke kystlandskab ønsker vi at formidle fuglelivet i langs kysten og i Solkær Enge ved at lave tre formidlingsnedslag langs den eksisterende natursti, der ligger mellem stranden og engene. Nedslagene består af ganske få elementer tilpasset omgivelserne, der skal pirre forbipasserendes nysgerrighed til at opleve og lære mere om fuglenes liv, udseende, føde og adfærd og hvorfor netop dette område er så vigtigt for fuglene.

Projektet er støtte af Friluftsrådets Naturrums midler, der har særlig fokus på at et Naturrum skal være et støttepunkt med stort lokalt ejerskab, som understøtter naturformidling og friluftsliv, og formidler "det lokale særpræg".

Naturrummet og den dertilhørende formidling gennemføres i et samarbejde mellem Naturpark Lillebælt, Kolding Kommunes Natur og Vand afdeling, Kolding Kommunes Naturskole og Naturstyrelsen, Trekantområdet samt inddragelse af lokale og lokalrepræsentant fra dansk ornitologisk forening.

Om området skriver ansøger:

Stien, som vi ønsker at skabe formidlingsnedslagene langs, forbinder Skibelund Strand og Naturskole med Solkær Enge og Moshuse. Stien er meget populær blandt både gående og cyklende og i 2023 registrerede vi 20.000 forbipasserende på de opsatte besøgstællere. Stien er en del af den nationale cykelrute N5 og den lokale cykelrute Vandvejen. Ved Skibelund er der gode adgangsforhold, parkeringsplads, offentligt toilet, badestrand og mulighed for primitiv overnatning. I bygningerne ligger Kolding Naturskole, der formidler naturen i området for institutioner og skolebørn i Kolding Kommune.

Langs stien er der opført et fugletårn, der understøtter formidlingen af fuglelivet i Solkær Enge og i slutningen af stien ligger det gamle pumpehus, der tidligere husede pumpen, der afvandede Solkær Enge. Huset er i dag indrettet til madpakkehus med udendørs opholdsareal med borde-bænkesæt.

Ud fra kysten blev der, som en del af Better Birdlife projektet i 2021, etableret et stenrev for at skabe nye levesteder for blåmuslinger til gavn for kystfuglene bl.a. ederfuglen, som netop bliver genstand for formidlingen ved dette første formidlingsstop langs stien. Samtidig planlægges der et formidlingsrev i vandkanten tæt ved Naturskolens bygninger, der skal formidle stenrevet som levested og koble det store stenrev og formidlingsstoppene langs stien sammen.

I forbindelse med stormfloden i oktober 2023 har både pumpehuset og stien taget skade. Dette arbejdes der på at forbedre, så faciliteterne igen bliver tilgængelige for både gående, cyklende og besøgende med nedsat fysisk funktion.

Luftfoto af området. Omtrentlig placering af nedslagspunkterne 1, 2 og 3 er markeret med blå.

Nedslag 1 – Stenrev og ederfugl

Ved det højeste punkt på stien er der en strækning på ca. 15-20 meter uden beplantning. Dette giver en god udsigt ud over Lillebælt i retning mod det nyetablerede stenrev i Better Birdlife projektet. Her er der i dag placeret en træbænk.

Her ønskes placeret tre formidlingspæle (figur 1) med en maximal højde på 80 cm over terræn, der skal formidle det anlagte stenrev og ederfuglens biologi og tilknytning til kysten og stenrevet.

Placering af nedslag 1.

Foto af nedslag 1 fra terræn

Foto af nedslag 1 fra terræn

Nedslag 2 – Solkær Enges rige fugleliv

På det laveste sted på stien er der en strækning på ca. 10 meter uden beplantning ind mod Solkær Enge, men med beskyttende beplantning mellem stien og kysten. Her er der i dag placeret en træbænk. Det er også herfra, at der er adgang til fugletårnet.

Her ønskes placeret fem formidlingspæle med en maximal højde på 135 cm (figur 1). Pælene skal illustrere kikkerter og formidle fem meget forskellige fugle, de alle lever i tilknytning til Solkær Enge. Formidlingen skal sætte fokus på særlige kendetegn og fuglenes biologi og inspirere til at besøge fugletårnet, hvor endnu flere fuglearter formidles.

Placering af nedslag 2 markeret med blå cirkel. Fugletårn markeret med orange.

Foto fra terræn af området ved nedslag 2

Foto fra terræn af området ved nedslag 2

Nedslag 3 - Havørnen

På indersiden af svinget syd for pumpehuset, hvor der er udsigt ud over Solkær Enge og ud over Lillebælt, sættes der fokus på havørnen. Fra spottet er der også udsigt til Stenderup Sønderskov, hvor områdets havørn yngler.

Her ønskes opsat en formidlingsbænk i corténstål i en højde af 40 cm over terræn (figur 1). Bænken udformes som en kombineret bænk og skilt, således at informationer om havørnene placeres som 'fjer' på skiltet. Bænken skal udføres i havørnenes naturlige størrelse med et 'vingefang' på op til 2,5 meter, således besøgende kan lægge sig på bænken og sammenligne sit eget 'vingefang'.

Placering af nedslag 3 markeret med blå ring. Pumpehus med opholdsplads markeret med orange.

Fotos af eksisterende forhold ved nedslag 3. Formidlingsbænken placeres til venstre for stien.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Natura 2000-område N112 Lillebælt ligger i havet ud for projektområdet. Natura 2000-området omfatter her habitatområde nr. 96 og fuglebeskyttelsesområde nr. 47. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 15.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på at der er tale om meget små anlæg, der opføres uden for Natura 2000-området i tilknytning til en eksisterende sti. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

Kystdirektoratet vurderer, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Kystdirektoratet vurderer, at der tale om et beskedent anlæg, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt.

Der lægges også vægt på, at anlæggene opføres i tilknytning til en eksisterende sti, og på, at "Ørnen", som vurderes at være det mest markante anlæg i projektet, opføres lidt tilbagetrukket fra kysten. Endelig lægges vægt på, at havørnen, som bænken skal bidrage til formidling af, er på udpegningsgrundlaget for det nærliggende Natura 2000-område.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til projektet som beskrevet.

Med venlig hilsen

Martin Kangas Christensen
makch@kyst.dk

Bilagliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Kolding Kommune, kommunen@kolding.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Kolding, kolding@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Trekantsområdet, trekantomraadet@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Kolding, kolding@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Ejer af den ene af de berørte matrikler, Naturstyrelsen Trekantområdet, tre@nst.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område N112, Lillebælt

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 96		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Bøg på kalk (9150)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor vandsalamander (1166)	Marsvin (1351)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 47		
Fugle:	Sangsvane (T)	Bjergand (T)
	Edderfugl (T)	Hvinand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Havørn (Y)
	Rørhøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y)	Klyde (Y)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	Blåhals (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Trækfuglene hvinand og toppet skallesluger er ikke til stede i national eller international væsentlig forekomst i fuglebeskyttelsesområde nr. F47. De to arter gennemgås derfor ikke yderligere.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))